

FONDBOLAGENS
FÖRENING

Riktlinjer för fondbolagens ägarutövande

Antagna den 13 februari 2002 och senast reviderade den 6 februari 2007

Riktlinjer för fondbolagens ägarutövande

Följande *Riktlinjer för fondbolagens ägarutövande* gäller för föreningens medlemsföretag. I fondbolagens förvaltaruppdrag ingår att företräda andelsägarna i ägarfrågor med syfte att tillvarata andelsägarnas gemensamma intresse, det vill säga bästa möjliga avkastning.

Bolagsstyrning handlar om roll- och ansvarsfördelning mellan ägare, styrelse och företagsledning. Ägarutövande berör främst förhållandet mellan ett företags ägare och dess styrelse och kan definieras som ägarnas sätt att utöva påverkan och kontroll. Riktlinjerna för ägarutövande begränsas till fondbolagens roll och ansvar som ägarrepresentanter för fondandelsägarna.

Bakgrund

Riktlinjerna antogs av Fondbolagens Förenings styrelse den 13 februari 2002 och har reviderats den 4 juni 2004, den 6 december 2004 och den 6 februari 2007.

Sedan 2002 har flera väsentliga förändringar ägt rum när det gäller bolagsstyrning som föranlett uppdatering av föreningens riktlinjer för ägarutövande.

En ny lag om investeringsfonder trädde i kraft år 2004.

Fondbolagens Förening var en av initiativtagarna till Svensk kod för bolagsstyrning (Bolagskoden), som började tillämpas den 1 juli 2005 och är en av huvudmännen i Föreningen för god sed på värdepappersmarknaden där ett av sakorganen är Kollegiet för svensk bolagsstyrning som har till uppgift att förvalta koden.

Fondbolagens förening har också antagit Svensk kod för fondbolag (Fondbolagskoden) som trädde i kraft 2005. Koden innehåller övergripande regler om styrning av fondverksamhet, god etik, ägarutövande, hantering av intressekonflikter m m. Förevarande riktlinjer är avsedda att ge ytterligare vägledning till fondbolagen när det gäller ägarutövande.

Vidare är föreningen medlem i den europeiska fondbranschens samarbetsorgan, EFAMA, som har antagit dels en övergripande ”Code of Conduct for the European Investment Management Industry”, dels ”Investment Fund Managers as Shareholders”, en rekommendation om ägarutövande för fondbolag.

Fondbolagens ägarutövande

Syftet med fondbolagens ägarutövande är att ta tillvara andelsägarnas gemensamma intresse i ägarfrågor för att ge ökad avkastning till andelsägarna och bidra till en långsiktigt god utveckling av riskkapitalmarknaden.

En väsentlig skillnad för fondbolag jämfört med andra ägarkategorier är att kapitalet i öppna aktiefonder är fritt för insättningar och uttag och att beredskap alltid måste finnas för att köpa eller sälja aktier. Ett fondbolag får inte heller förvärva aktier som skulle ge fondbolaget ett väsentligt inflytande över ledningen i ett företag.

Vid utformning av ägarpolicy och handlingsplan för ägarfrågor måste också hänsyn tas till att förutsättningarna varierar för olika fondbolag bland annat beroende på fondförmögenhetens storlek. Föreningens uppfattning är dock att även mindre fondbolag kan ha en viktig ägarroll, exempelvis som större ägare i småbolag eller i samverkan med andra ägare.

Fondbolagen kan utöva rösträtten för fonden men kan också som ett uttryck för ägarutövandet välja att sälja aktier i ett företag, vilket kan vara en stark signal om att förändring bedöms som nödvändig.

Andelsägarnas gemensamma intresse

Enligt fondbolagstiftningen skall fondbolag företräda andelsägarna i alla frågor som rör fonden, således också i ägarfrågor, och som en del av uppdraget att förvalta en investeringsfond handla uteslutande i andelsägarnas gemensamma intresse. Detta betyder att fondbolaget även i ägarfrågor skall agera med syfte att uppnå bästa möjliga avkastning till andelsägarna med hänsyn tagen till fondens placeringsinriktning och risk samt till i förekommande fall särskilda kriterier som fastställts för fonden.

Att ägarinflytande ska utövas uteslutande i andelsägarnas gemensamma intresse innebär att andra intressen från fondbolaget eller närstående bolag alltid måste vika vid eventuella intressekonflikter.

Tillvaratagandet av andelsägarnas gemensamma intresse kan säkerställas på flera olika sätt. Nedan ges ett antal exempel.

- Öppenhet och god information möjliggör för omgivningen att ta del av argumenten för ställningstaganden i frågor där fondbolagens oberoende agerande skulle kunna ifrågasättas.
- I fondbolagets styrelse bör ingå oberoende ledamöter. Enligt Fondbolagskoden bör minst hälften av ledamöterna i ett fondbolags styrelse vara oberoende av fondbolaget och dess närstående bolag*.

* * Koden innehåller följande förtydligande av begreppet ”oberoende”: ”En ledamot är att anse som beroende om ledamoten är anställd i bolaget eller i närstående bolag, har haft sådan anställning under de senaste tre åren, är närstående till person i ledningen för nämnda bolag, erhåller inte obetydlig ersättning utöver styrelsearvode från fondbolaget, har omfattande affärsförbindelser eller representerar en part som har omfattande affärsförbindelser med fondbolaget eller närstående bolag. Enbart det förhållandet att en styrelseledamot har styrelseuppdrag i fler än ett fondbolag inom en koncern medför inte att ledamoten diskvalificeras från att anses som oberoende.”

Vad gäller oberoende i förhållande till större ägare ställer koden upp följande krav. ”Minst en av de styrelseledamöter som enligt ovan skall vara oberoende skall även vara oberoende i förhållande till bolagets större aktieägare. En styrelseledamot som representerar en större ägare eller är anställd eller styrelseledamot i ett företag som är en större ägare skall anses som beroende. Med större aktieägare avses ägare som direkt eller indirekt¹

- Fondbolagen skall identifiera intressekonflikter och skall fastställa interna regler för att hantera och informera om sådana konflikter enligt Fondbolagskoden. Särskilt viktigt är att identifiera intressekonflikter i förhållande till närstående bolag.
- Revision och finansinspektionens tillsyn liksom fondbolagens internkontroll samt förvaringsinstitutets roll bidrar till att säkerställa att fondbolaget i förvaltningen uteslutande handlar utifrån andelsägarnas gemensamma intressen.

Fondbolagens ägarutövande

Föreningen rekommenderar medlemsföretag att, utifrån det enskilda fondbolagets förutsättningar, utöva fondens ägande i andelsägarnas gemensamma intresse.

Föreningen rekommenderar att fondbolaget, där så är motiverat utifrån andelsägarnas intresse, utnyttjar rösträtten på bolagsstämmor i företag där fonden är aktieägare.

Föreningen rekommenderar att fondbolaget verkar för att principer för valberedningsarbetet redovisas öppet och att detta arbete fungerar effektivt.

Föreningen rekommenderar att fondbolaget verkar för att företag som fonden investerar i har en styrelse som är väl sammansatt avseende kompetens och i övrigt uppfyller de krav som Bolagskoden anger.

Föreningen rekommenderar att fondbolaget alltid verkar för att företag som fonden investerar i agerar enligt relevanta koder och riktlinjer samt i övrigt enligt god sed på aktiemarknaden.

Ägarpolicy och information

Andelsägarna har rätt att få kännedom om fondbolagets principer för att agera som företrädare för fonden i ägarfrågor. Fondbolaget bör informera om detta i en ägarpolicy.

Föreningen rekommenderar att varje fondbolag ska fastställa och offentliggöra en policy i ägarfrågor. Ägarpolicyen kan t.ex. redovisas i informationsbroschyr, årsrapport eller på hemsida.

kontrollerar tio procent eller mer av aktierna eller rösterna i bolaget. ¹ Om ett företag äger mer än 50 procent av kapital eller röster i ett annat företag anses det förstnämnda företaget indirekt kontrollera det senare företagets ägande i andra företag.”

Varje fondbolag utformar innehållet i den egna ägarpolicyn utifrån det enskilda fondbolagets förutsättningar. *Av ägarpolicyn skall dock alltid framgå*

fondbolagets principer för att utöva sin rösträtt vid bolagsstämma,

fondbolagets principer för egen medverkan i valberedningsarbete samt

övriga av fondbolaget tillämpade principer av väsentlig betydelse för ägarutövandet

Föreningen rekommenderar att ställningstaganden i väsentliga enskilda ägarfrågor och motiven för dessa i efterhand redovisas för andelsägarna

Föreningen rekommenderar att fondbolaget har en namngiven kontaktperson i ägarfrågor.